

Dosarul nr. 3ra-66/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (V. Dodon)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (G. Dașchevici, V. Clima, I. Țurcan)

DECIZIE

24 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nina Vascan
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând recursul depus de către Direcția Generală Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Acțiuni „Orhei-Vin”, în planul procedurii de reorganizare, împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală a Serviciului Fiscal de Stat și a Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 23 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 22 august 2019, SA „Orhei-Vin” în proces de restructurare a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală a Serviciului Fiscal de Stat și a Serviciului Fiscal de Stat solicitând anularea deciziei Serviciului Fiscal de Stat nr. 241 din 18 iulie 2019 pe marginea contestației împotriva hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale și anularea hotărârii Direcției Generale Administrare Fiscală a Serviciului Fiscal de Stat nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în procedura Direcției Generale Administrare Fiscală Centru a Serviciului Fiscal de Stat se află în examinare dezacordul asupra actului de control fiscal nr. 5-693559 prelungit pe formularul nr. 5-693560 din 26 iunie 2019.

Prin decizia Direcției Generale Administrare Fiscală Centru nr. 318/78 din 18 iulie 2019, a fost prelungit termenul de examinare a cazului de încălcare fiscală

invocată față de SA „Orhei-Vin”, până la moment, nefiind emisă o soluție pe marginea cazului.

Ca urmare a întocmirii actului de control fiscal menționat, de către Direcția Generală Administrare Fiscală Centru a fost emisă hotărârea nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale, prin care s-a dispus sechestrarea mijloacelor bănești în sumă de 8 001 176 de lei, din conturile bancare deținute de SA „Orhei-Vin” în planul procedurii de restructurare, la situația din 28 iunie 2019, conform SIA a Serviciului Fiscal de Stat.

La 01 iulie 2019, în adresa autorității emitente a fost înaintată cerere cu privire la anularea hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019, din motiv că se încalcă mai multe norme legale, însă prin decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 241 din 18 iulie 2019 pe marginea contestației împotriva hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale, s-a respins contestația și s-a menținut hotărârea contestată.

În calitate de argumente, autoritatea fiscală a indicat că, Serviciul Fiscal de Stat este în drept de a aplica măsuri de asigurare a stingerii obligațiilor fiscale, reflectate în actul de control fiscal nr. 5-693559 prelungit pe formularul nr. 5-693560 din 28 iunie 2019, a căror scadență a parvenit după deschiderea procedurii de restructurare față de SA „Orhei-Vin”.

Reclamantul indicat că, nu este de acord cu actele administrative enunțate supra, susținând că, sechestrarea mijloacelor bănești de către organul fiscal în sumă de 8 001 176 de lei, contravine prevederilor legale și deciziei din 10 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, care este obligatorie pentru toate autoritățile publice.

A indicat că, prin decizia din 10 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, care este definitivă și irevocabilă, s-a dispus anularea sechestrelor asupra patrimoniului debitorului, precum și alte măsuri de asigurare sau de limitare a societății debitoare aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate în acest sens și se aplică în exclusivitate numai de către instanța care a intentat procedura de insolabilitate.

A susținut că, Serviciul Fiscal de Stat a examinat cererea privind anularea hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019, contrar competenței materiale și procedurii de soluționare a cererii prealabile stabilite de art. 164-168 din Codul administrativ.

A arătat că, Serviciul Fiscal de Stat la examinarea din oficiu a cererii prealabile, nu a luat în considerație circumstanțele, argumentele și materialele prezentate de SA „Orhei-Vin” în dezacordul său asupra actului de control fiscal or, ultima constituie un act subsecvent și interdependent actului de control prin care s-au stabilit preținsele încălcări fiscale.

A invocat că, cererea prealabilă urma a fi examinată de către autoritatea emitentă a hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019, concomitent cu dezacordul formulat asupra preținsei încălcări fiscale or, prin examinarea acesteia într-o procedură separată, SA „Orhei-Vin” a fost pusă într-o situație defavorabilă.

Conform pct. 2 subpunctul 1 al Ordinului Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 379 din 15 martie 2017, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să aplice măsuri de asigurare a stingerii obligației fiscale, în cazul emiterii deciziei asupra

cazului de încălcare și neexpirării termenului de 30 de zile din data pronunțării acesteia, pe când, o decizie asupra cazului de încălcare nu a fost emisă.

Prin hotărârea din 12 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a anulat hotărârea Direcției Generale Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale și decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 241 din 18 iulie 2019 pe marginea contestației împotriva hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019.

S-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SA „Orhei-Vin” în planul procedurii de reorganizare împotriva Direcției Generale Sdministrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019.

La 18 martie 2020, în interiorul termenului prevăzut de art. 232 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, Serviciul Fiscal de Stat a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 12 martie 2020, care a fost suplimentat la 02 iulie 2020, prin care a solicitat casarea parțială a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei alte decizii în partea casată prin care să fie menținute în vigoare actele emise de către Serviciul Fiscal de Stat.

La 19 mai 2020, în interiorul termenului prevăzut de art. 232 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, SA „Orhei-Vin” în proces de restructurare a declarat apel împotriva hotărârii din 12 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, care a fost suplimentat la 30 iunie 2020, prin care a solicitat casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii, cu emiterea unei alte decizi în partea casată prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de SA „Orhei-Vin”.

Prin decizia din 23 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins cererile de apel depuse de Serviciul Fiscal de Stat și SA „Orhei-Vin”, în proces de restructurare.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a notat că, prima instanță temeinic și justificat a constatat că, hotărârea nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale, emise de către Direcția Generală Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat și decizia nr. 241 din 18 iulie 2019 a Serviciului Fiscal de Stat, sunt ilegale și urmează a fi anulate.

Sub acest aspect, Curtea a reținut că, la emiterea hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale, funcționarul public nu a stabilit starea de drept și de fapt, dar nici nu a indicat temeiul legal în baza căruia a dispus aplicarea măsurii de asigurare a obligației. Aceste circumstanțe denotă că, actul administrativ este ilegal or, autoritatea publică nu poate dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor, decât în cazurile și condițiile expres stabilite de lege.

A relevat că, după cum a constatat instanța de fond, la emiterea hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019, funcționarul public nu a identificat temeiul de drept în virtutea căruia a aplicat măsurile de asigurare a obligației, situație ce face imposibilă verificarea legalității actului contestat. Completul a subliniat că, hotărârea nr. 24 din 28 iunie 2019, este lipsită de orice motivare, iar lipsa motivării actului administrativ, după cum a conchis și judecătorul fondului, condiționează legalitatea acesteia.

La 29 septembrie 2020 (data de pe plicul poștal) Direcția Generală Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat a depus recurs nemotivat, ulterior la 02 decembrie 2020 a depus recurs motivat împotriva deciziei din 23 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel cu emiterea unei decizii noi prin care să fie respinsă acțiunea depusă de SA „Orhei-Vin”.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând argumentele indicate pe parcursul examinării cauzei.

În esență recurentul a menționat că, conform prevederilor pct. 2 subpct. 4) din Ordinul IFPS nr. 379 din 15 martie 2017 privind aprobarea formularelor cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare a stingerii obligației fiscale, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să aplice măsuri de asigurare a stingerii obligației fiscale, prin întocmirea formularelor aprobate la pct. 1 din Ordin, în cazul efectuării controlului fiscal la contribuabil și existenței suspiciunii că bunurile contribuabilului sau debitorului (ilor) pot fi înstrăinate până la emiterea deciziei asupra cazului.

A notat că, Direcția Generală Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat în scopul asigurării stingerii obligației fiscale în sumă de 8 001 176 de lei reflectate în actul de control nr. 5-693559 prelungit pe formularul nr. 5-693560 din 28 iunie 2019, în conformitate cu prevederile Codului fiscal și a Ordinului IFPS nr. 379 din 15 martie 2017 privind aprobarea formularelor cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare a stingerii obligației fiscale a emis hotărârea nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale prin care a dispus sechestrarea mijloacelor bănești în sumă de 8 001 176 de lei din conturile bancare deținute de „Orhei-Vin” S.A. la situația din 28 iunie 2019 conform SIA a SFS.

Finalmente, recurentul a conchis că hotărârea cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale nr. 24 din 28 iunie 2019 emisă de DGAF Centru a SFS și decizia SFS nr. 241 din 18 iulie 2019 emisă pe marginea contestației împotriva hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2018 au fost emise în conformitate cu legislația în vigoare, iar instanțele ierarhic inferioare eronat au interpretat normele de drept material, ceea ce a dus nemijlocit la emiterea unei hotărâri ilegale.

Conform articolului 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 23 septembrie 2020, fiind recepționată de către Direcția Generală Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat la 06 noiembrie 2020 (f.d. 130).

Prin urmare, recursul nemotivat declarat de Direcția Generală Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat la 29 septembrie 2020 (data de pe plicul poștal), ulterior la 02 decembrie 2020 recurs motivat împotriva deciziei din 23 septembrie

2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost depus cu respectarea termenelor procedurale în conformitate cu prevederile art. 245 din Codul administrativ.

La 19 noiembrie 2020, în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului nemotivat, ulterior la 04 decembrie 2020 recursul motivat, însă referință pe marginea cererii de recurs depusă de Direcția Generală Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat nu a fost depusă.

Prin încheierea din 24 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Direcția Generală Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat, a fost numit pentru examinare în complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea cauzei date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Direcția Generală Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

După cum denotă actele cauzei, la data de 22 august 2019 de „Orhei-Vin” S.A., în planul procedurii de reorganizare, a depus cererea de chemare în judecată împotriva Direcției Generale Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Fiscal de Stat solicitând anularea deciziei Serviciului Fiscal de Stat nr. 241 din 18 iulie 2019 pe marginea contestației împotriva hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale și anularea hotărârii Direcției Generale Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale.

Fiind investită cu judecarea acțiunii și având ca obiect al litigiului contestarea actului administrativ, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, prin hotărârea din 12 martie 2020, a dispus anularea deciziei Serviciului Fiscal de Stat nr. 241 din 18 iulie 2019 pe marginea contestației împotriva hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale și anularea hotărârii Direcției Generale Administrare Fiscală a Serviciului Fiscal de Stat nr. 24 din 28 iunie 2019 cu privire la asigurarea stingerii obligației fiscale și de a respinge acțiunea înaintată de către reclamant împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală a Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019.

Instanța de apel, examinând apelurile depuse de Serviciul Fiscal de Stat și S.A. „Orhei-Vin”, în planul procedurii de reorganizare, a ajuns la concluzia de a respinge apelurile.

Conform art.195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În condițiile articolului 241 alin. (6) din Codul de procedură civilă, dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Examinând materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că hotărârea primei instanțe menținută de instanța de apel este contradictorie, anume fiind contradictoriu dispozitivul hotărârii instanței de judecată cu partea motivată, creând o confuzie inexplicabilă părților la proces.

Colegiul lărgit reiterează că prima instanță, necătând la faptul că în dispozitivul hotărârii adoptate indică că respinge ca neîntemeiată acțiunea reclamantului, totodată a anulat hotărârea Direcției Generale Administrare Fiscală a Serviciului Fiscal de Stat nr. 24 din 28 iunie 2019.

Acestea fiind constatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanțele ierarhic inferioare au adoptat o soluție contradictorie, creând o confuzie justițiabililor în privința acesteia, atât reieșind din conținutul contradictoriu al hotărârii/deciziei motivate, cât și reieșind din conținutul soluției pronunțate prin dispozitivul hotărârii judecătorești.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din CEDO, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, la caz, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Ca urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a da o apreciere corectă și justă cazului supus judecării în condițiile când instanțele ierarhic inferioare au emis o soluție contradictorie, oferind argumente și concluzii neclare, astfel instanța

de recurs fiind în imposibilitate de a verifica corectitudinea aplicării de către instanțele ierarhic inferioare a cadrului legal sau a corecta erorile acesteia.

Or, reieșind din prevederile art. 241 alin. (6) din Codul de procedură civilă, dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, la caz, dispozitivul hotărârii judecătorești din 12 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, menținută de către instanța de apel, nu este expus cu claritate în ce privește soluția adoptată, fiind confuz și contradictoriu.

La acest capitol, instanța de recurs evidențiază că, neclaritatea și confuzul în acest sens, rezultă și din faptul că însuși reclamantul SA „Orhei Vin” care a pretins în justiție anularea actelor administrative, a contestat cu apel hotărârea primei instanțe invocând că instanța de fond a emis o hotărâre neclară, pe de o parte a anulat actele administrative contestate considerându-le ilegale, iar pe de altă parte, a respins acțiunea reclamantului SA „Orhei Vin” cu privire la anularea hotărârii nr. 24 din 28 iunie 2019, și asta necătând la faptul că aparent pretențiile acestuia de anulare a actelor contestate au fost admise (74-76).

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale cauzei. De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge probele prezentate de către participanții la proces, dându-le o apreciere corespunzătoare, precum și să se expună asupra tuturor argumentelor și cerințelor formulate de către toți participanții la proces.

Totodată, Colegiul notează că Codul de procedură civilă consacră principiul general prin care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este dictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului urmează să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul depus de Direcția Generală Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat.

Se casează integral decizia din 23 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Acțiuni „Orhei-Vin”, în planul procedurii de reorganizare, împotriva Direcției Generale Administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat și a Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Nicolae Craiu

Victor Burduh